

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)

DIBATSELA 2013

MEMORANTAMO

MEPUTSO: 70

Palomoka ya matlakala a memorantamo ke 15.

KAROLO YA A: PADI**KGATI YA MODITI – OK Matsepe****POTŠIŠO YA 1**

Thulaganyo ke peakanyo ya ditiragalo tša sengwalo. Ke ka moo mongwadi a beakanyago le go logaganya ditaba tša gagwe go tloga mathomong go fihla mafelelong. Thulaganyo e theilwe godimo ga magato a a latelago:

Kalotaba: Ke matseno a ditaba. Ke legato la mathomo la thulaganyo. Ditaba di lokile ga go na bothata bjo bo tshwenyago baanegwa. Mongwadi o tšweletša tikologo ya ditiragalo le baanegwathwadi mo legatong le la thulaganyo. Ditiragalo tša padi ye ke tša segologolo.

Phekgogo/Sethakgodi: Ke tiragalo ye e hloago thulano ya mathomo. Bothata bo rotoša hlogo. Legatong le go na le tiragalo yeo e dirago gore ditaba di tšee lehlakore le šele. Ditaba di thoma go gakantšha baanegwa ba bangwe.

Kgagano/Thulano: Thulano ke legato leo le tletšego ka molokoloko wa diphapano gare ga baanegwa goba go moanegwa le dikgopolo tša gagwe. Go na le mehuta ye mebedi ya thulano, e lego thulanogare le thulanontle. Thulanogare ke yeo moanegwa a lwago le megopolo ya gagwe. O tlo kwa moanegwa ka nako ye nngwe a re ke na le pelopedi, ye nngwe e re ke dire se mola ye nngwe e re ke dire sela. E ka tšwelela gape gare ga moanegwa o tee ka boyena le tikologo yeo a ikhwetšago a le go yona. Thulanontle ke yeo baanegwa ba babedi goba go feta ba fapanago. Baanegwa ba ka thulana ka dipolelo, mantšu le tšhomišo ya ditho tša mmele bjalo ka dingwathameratha.

Sehloa: Ke legato leo bothata bo fihlilego ntlhorwaneng go lona. Ke thulano ye kgolo ya mafelelo mo le motho a ka lahlegelwago ke bophelo ge go kgonega. Ka morago ga thulano ye ga go sa na le thulano ye nngwe.

Tlemollahuto: Le ke legato leo go lona ditaba di boelago sekeng. Dithulano di fedile, ga go sa na mathata gomme bophelo bo boetše maamong a bjona.

Mehlala ya dintlha tša go amana le magato a thulaganyo ya padi ya Kgati ya moditi di a latela.

1.1 Kalotaba

Kgoši Ntweleng o nyetše Mmatshapho ba ituletše gabotse ga go na taba. Mmatshapho o belege bana ba basetsana ka ga gagwe gomme go hlokega le thoro ya mošemane.

1.2 Phekgogo/Sethakgodi

Matsepe o tšweletša legato le ge Kgoši Ntweleng a hlokošana mola a sešo a belega ngwana wa mošemane yo a tloga tšea legato la gagwe bjalo ka kgoši. Setšhaba se thoma go gakanega gore bjalo setulo sa Kgoši Ntweleng se dulwa ke mang go sa letetšwe go belegwa ga Thalla.

1.3 Kgakgano/Thulano

Pading ye thulanontle ya mathomo e tšwelela gare ga Mmatshapho le Ntshwarele morago ga lehu la Kgoši Ntweleng. Ntshwarele o re bogoši ke bja mogolwagwe mola Mmatshapho yena a re ke bja mogatšagwe. Kgoši Khomodi o tshephišwa lehu ke banna ba kgoro ya gagwe ka morago ga gore a leke go ba ngalela kgorong mola a ba biditye. Sefatamollo e lego morwa wa Ntshwarele le yena o baka tša bogoši bja Mmatshapho. Mmatshapho o fapana le mogadibo'agwe mogatša' Tetedi ge a nyaka ngwetši yeo e ka tlogo ya belega Kgoši. Thulanogare e tšwelela ge Mmatshapho a ekwa gore Nkgotlelele le Ntlogele ba belege ngwana. O kwa nke o a lora ebile o fetša ka go nagana go ikgaša bogadi.

1.4 Sehloa

Pading ye sehloa se tšwelela ge Mmatshapho a telekanya dihlare tša gagwe go gakantšha bagapi ba dikgomo tša Sefatamollo tšeo di bego di swanetše go yo nyala ga Kgoši Dianthona gore di ye go nyala ga Kgoši Tetedi.

1.5 Tlemollahuto

Pading ye tlemollahuto e tšwelela ge Nkgotlelele a tšea bogoši. Meropa ka moka ya koma, lethebo la nkwe le pheta ya thaga go tšwa ga Sefatamollo di lahlelwa mollong. O bea molao wa gore koma ya banna e tla tšwa le go hlokomelwa ke yena ka nama. Koma ya basadi e tla hlokomelwa ke mosadi wa gagwe Ntlogele.

(Tše ke tlhahlo fela, dintlha tša maleba di tla amogelwa)

Diteng = 25

Polelo = 5

Sebopego = 5

[35]

GOBA**POTŠIŠO YA 2****2.2 SETSOPOLWA SA A**

2.1.1	- Go rerwa masolo.
- Go ntšhwa dikoma.
- Go laolelwa marumo (tše PEDI fela).	(4)
2.1.2	La Bakopa.	(1)
2.1.3	Ke ngwana yo a bego a swanetše go belegwa gore a tle a be kgoši ya kgoro ya Ntweleng.	(2)
2.1.4	(a) Ya ka ntle. Go ngangišanwa ka yoo a swanetšego go ba kgoši. Ba bangwe ba gana go bušwa ke Mmatshapho ka ge e le mosadi.

(b) Go hlokega ga ngwana wa mošemane yo a tlogo tšea bogoši bja tatagwe. | (4½) |

- 2.1.5 Gore re kwe ditaba ka beng ba tšona le go tseba dimelo tša baanegwa./Go godiša morero wa padi. (2)
- 2.1.6 Molaetša wa seema se o ganetša Mmatshapho go ba kgoši mola go na le baetapele ba bantši bao ba atlegilego ba basadi. (2)
- 2.1.7 Balekwa ba tla fa dikakanyo tša go fapana.
Mohlala: Ke be ke tla phetha ka go fa Mmatshapho bogoši.
O na le tokelo ya go ba kgošigadi. (2)

2.2 SETSOPOLWA SA B

- 2.2.1 (a) A ka se tsene kobo e tee le motho wa go swana le Nkgotlelele.
(b) Nkgotlelele a ka kgotlelelwa fela ke motho yoo mmele wa gagwe o hwetšego bogatšu sa ruri. (4)
- 2.2.2 Sa go boela gagabosona. (2)
- 2.2.3 Ke ya monna le mosadi/ya banyalani. (1)
- 2.2.4 Wa pefelo. O befedišwa ke go nyalwa ke Nkgotlelele. (3)
- 2.2.5 Go re utollela ditaba tša baanegwa le ditiro tša bona. (1)
- 2.2.6 La thulano. Mmatshapho o godiša bothata ka go gana go tsena mapaing a Nkgotlelele ebile o a phutha o ya ga gabo. (3½)
- 2.2.7 Seboledi ga se sepelelane le tikologo ya segologolo. Ka setšo/segologolo lebitla la mosadi ke bogadi. (3)

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 35

KAROLO YA B: PAPADI/TERAMA**DI ŠITILE PHAAHLA – SN Tseke****POTŠIŠO YA 3**

Thulano ke phapano yeo e tšwelelago gare ga baanegwa le tikologo. Ke molokoloko wa diphapano tšeo mongwadi a di šomišago go goga kgahlego ya mmadi go tšwela pele ka go bala sengwalo. E ka ba phapano ya ka ntle goba ya ka gare. Thulano ke yona e hlohleletšago maatlakgogedi (kgahlego) sengwalong. Go na le mehuta ye mebedi ya thulano, e lego thulano ya ka gare le thulano ya ka ntle.

Thulano ya ka ntle

Ye ke thulano ya pepeneneng yeo e tšwelelago gare ga baanegwa. Thulano ya mohuta wo e ka tšweletšwa ka dipolelo, ditiro le go šomiša mmele (go bethana, šupana ka menwana le tše dingwe).

Thulano ya ka gare

Ye ke thulano ye e tšwelelago ka gare ga moanegwa ge a elwa le dikgopolo tša gagwe. O tlo kwa ka nako ye nngwe moanegwa a re o na le megopolo ya go fapana, wo mongwe o re a dire se mola wo mongwe o re a dire sela. Ke thulano ya dikgopolo ka gare ga moanegwa o tee.

Mehlala ya thulano ya ka ntle

- Namele o fotlelana le Mašutša ge Mašutša a leka go mo hlalošetša mabapi le sello sa barutwana sa gore o ratana le basetsana ba sekolo.
- Tlhakolane o hlaba metlae ka gore o ka no hwetša go šetše go na le morutiši yo a šetšego a kganyogile Lefagwana gomme mantšu ao a Tlhakolane a befediša Lefagwana mo e bilego a ngala le mo kopanong ya bona.
- Morwadihlare o omanyana Namele le Theepe morago ga gore ba mo tagiše ka bjala gomme a palelwe ke go ya kopanong.
- Tlhakolane o bethana le Namele morago ga gore Tlhakolane a botše hlogo ya sekolo gore dipalopalo tša ditšhelete tša sekolo ba di filwe ke Namele.

Mehlala ya thulano ya ka gare

Kalelane yo e lego leloko la lekgotlakomititaolo la sekolo o lwa le dikgopolo ka tsela yeo Morwadihlare a feditšego molato wa Namele ka gona. O nagana go tsogela go Mohwiti go šišinya sephetho seo a se naganago.

Namele o lwa le dikgopolo morago ga go hwetša molaetša wa go mo šuthišetša sekolong sa Kelahlile. O a hlakahlakana ebile o nagana go kitimela go modulasetulo wa lekgotla la barutiši go nyaka dikeletšo le maele.

(Tše ke tlhahlo fela, dintlha tša maleba di tla amogelwa)

Diteng = 25

Polelo = 5

Sebopego = 5

[35]

GOBA

POTŠIŠO YA 4**4.1 SETSOPOLWA SA A**

- 4.1.1 Go hlahla babadi./Ke polelo ya mongwadi yeo le yona e tšwetšago pele thulaganyo ya ditaba goba dikgopolo./Go fa lefelo, go tšweletša dimelo tša baanegwa. (2)
- 4.1.2 Go re ke mongwaledi wa lekgotlakemedi la barutwana./Gore ke moetapele. (2)
- 4.1.3 Le saenetšwe ke yena (gomme la išwa ofising ya hlogo ya sekolo ke Namele). (1)
- 4.1.4 La kgakgano/thulano. (2)
- 4.1.5 O reta mediro ya barutwana mola a tseba gore seo ba se dirilego ke phošo. (2)
- 4.1.6 Ya sebjalebja. Go na le dikolo/Go nyakwa mohlagase. (2½)
- 4.1.7 - O na le maano/o bohlale.
- O iketlela taba. (2)
- 4.1.8 Lengwalo leo le ngwaletšwego hlogo ya sekolo sa Phaswa mabapi le meetse, mohlagase le dintlwana tša tshwamare. (2)
- 4.1.9 Ge o nyaka go fatolla ditaba go motho o swanetše go mo reta pele. (2)
[17½]

4.2 SETSOPOLWA SA B

- 4.2.1 Ya ka ntle. Mohwiti o fapana le Tihakolane ka lebaka la lerato la morutwana Lefagwana le Theepe e lego morutiši. (3)
- 4.2.2 Ke molweladitokelo tša barutwana. (2)
- 4.2.3 Se ka bapalega, ga go na ditšhitišo. (2)
- 4.2.4 'Lefagwana o be a kwana le rena, bjale o re rekišitše'. Morutwana e lego Lefagwana o be a elwa le maratwana a barutiši le barutwana fela lehono o nyalane le morutiši Theepe. (3)
- 4.2.5 A re utollela gore Mohwiti ke motho wa go rata bjala. (2)
- 4.2.6 Wa kgakanego. O gakantšhwa ke gore Lefagwana a ka re a ganana le marato a bana ba sekolo le barutiši a tloga a nyalwa ke morutiši Theepe. (2½)

- 4.2.7 A lethabo, gobane Tlhakolane ga a sa na maitshwareletšo tabeng ya go lwantšha lerato la Theepe le Lefagwana ka gore bobedi bjale ba nyalane. (2)
- 4.2.8 Gore a ithute go amogela tšeo di sepedišwago ka tshwanelo. (1)
[17½]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 35

KAROLO YA C: KANEGELOKOPANA**TŠA LEFASE GA DI FELE – MFC Matshela le ba bangwe****POTŠIŠO YA 5**

Molaetša

Molaetša ke seo mongwadi a ratago go lemoša batho ka sona bophelong ka sengwalo sa gagwe. Ke selo seo se šušumetšago mongwadi go ngwala sengwalo sa gagwe. Molaetša ke tabakgolo goba kgwekgwe ye mmadi a e hwetšago ge a bala sengwalo. Ke thuto yeo a ratago e ka mela go mmadi gomme a phele ka yona mo tseleng ya bophelo. Ka molaetša mongwadi a ka kgala goba a phafoša batho ka taba ye e itšego.

Ka kanegelokopana ye ya 'Mphufutšo wa phatla' mongwadi o rata ge batho ba ka šoma ka maatla gore ba bune se ba se šomelago. O gatelela gore re se be bo nala di a rotha, re tseparele/babalele mešomo ya rena. Re šome ka botshephegi gore naga ya rena e tle e be yeo e hlomphegago ge e bapetšwa le dinaga tše dingwe tšeo di šomilego ka maatla. Se se tiišeletšwa ke seo mongwadi a se tšweletšago ka naga ya Jeremane. Jeremane e ile ya ikgafela go šoma ka maatla go hwetša tše di botse tšeo lehono di bonalago go yona. Mongwadi o gatelela gore motho yo mongwe le yo mongwe a babalele mošomo wa gagwe gobane mošomo o a phediša, ntle le wona bophelo e tla no ba dilo le ditsikitlano tša meno. O tšweletša gape naga ya Japane yeo e bego e lebelelwa ka bonyatšegi kudu go ditšweletšwa tšeo e bego e di tšweletša. Le ge go le bjalo, Japane ga se ya ka ya nyefiša, e ile ya šoma ka maatla gore e hlakantšhe lefase ka ditšweletšwa tša yona. Ge e le ga bjale, difatanaga tša bona di thalaganya lefase, metšhene le tše dingwe di dirišwa gohle. Kgwebo ya bona e phatlaletše le lefase ka baka la boikgafo le maikemišetšo mošomong wa bona.

Mongwadi o lemoša MaAfrika ka bophara, kudu bafsa, gore ba babalele mešomo yeo ba e abetšwego, ba kgafele lenyatšo ka thoko le go sotla mešomo ya bona. Ga a kgahlwe ke ka tsela yeo ba phelago ka gona ka ge ba duletše madila dišepining go se na seo ba se dirago. O bona mafelelong bona bafsa ba e eba batšwasehlabele ka ge ba amega ditiragalong tša bosenyi ka baka la go gana mešomo le gona go e nyatša.

Mongwadi o dira boipiletšo go MaAfrika, go se na taba gore o monna goba mosadi, gore moya wa go šoma o mele mo go rena – yo a ithutago a holofele gore setšhaba se tle se holege ka yena. Yo a šireleditšego setšhaba le yena a se šireletše ka botshephegi, yo e lego motlanyi le yena a tsebe ge a direla setšhaba e sego go ikhola feela. Yo e lego mooki a botegele setšhaba mošomong wa gagwe gore maokelo a rena a tle a ratege, a hlompšhe ka thušo yeo e tla bego e le ya maemo a godimo. Borakgwebo le bona ba tsebe batho, ba bolele le bona ka lerato. Seo e tla be e le go godiša dikgwebo tša bona. Mererong le mekgatlong ya bona go rerišanwe ka moo ba ka swarago bareki ba bona ka gona. Ge e le ba dinamelwa le bona ba sware banamedi ba bona gabotse, ba ba bolediše ka tlhompole lerato e sego go ba galefela, kudukudu molaetša wo o fihle go boradithekisi gore ba fetoge go kgadimoleng banamedi, ba ba bolediše ka lerato. Go dira bjalo e tla be e le go godiša kgwebo le go bjala tšhomišano le lerato setšhabeng.

Diteng = 25
Polelo = 5
Sebopego = 5

[35]**GOBA****POTŠIŠO YA 6****6.1 SETSOPOLWA SA A**

- 6.1.1 O ka mpotšiša potšišo yeo o nago le karabo ya yona/A o *sephokophoko* sa mohuta mang o palelwago ke go ikhweletša karabo ka noši. Ke thulano ya ka ntle. (3)
- 6.1.2 Ka ntlong/phapošing ya Thabo le Palesa. (2)
- 6.1.3 Bošego/iri ya pele mesong. (2)
- 6.1.4 Lerato. (2)
- 6.1.5 Ga a tshephagalele lenyalo la gagwe. (2)
- 6.1.6 Phekgogo. Ke yona e thomilego phapano ka lapeng la Thabo le Palesa. (3)
- 6.1.7 Wa ntwā. Palesa o befedišwa ke toro ya Thabo gomme o mo sekiša ka yona. (1½)
- 6.1.8 Balekwa ba tla fa dikakanyo tša bona. Mohlala: Ba ka re o ile a befelwa/a selekega/a kwa bohloko. Go bohloko go lemoga gore molekane wa gago o ratana le motho yo mongwe. (2)

[17½]**6.2 SETSOPOLWA SA B**

- 6.2.1 'A thoma go myemyela a bile a sega bjalo.' (2)
- 6.2.2 Basadi ba selehono ba a šoma bjalo ka boSelina./Go šomišwa difouno go boledišana./Banyalani ba ikana ga komosasa./Dikoloi (Polo Classic)/Polelo ya seisimane/Maina a baanegwa'Tallboy' (tše PEDI). (2)
- 6.2.3
- Ga a na dihlōng. O kgopela mosadi (Selina) tšhelete mola e le yena a swanetšego go fa mosadi tšhelete yeo.
 - Ga a tshepege. O ratana le Selina etšwe a nyetše morwedi 'a Rapudi.
 - O na le pelo ye mpe./O hloka maikarabelo.
 - O tšhabela Selina ge a se no lemoga gore o ithwele. (Tše THARO fela) (3)

- 6.2.4 Go re hlalošetša seemo sa Selina le lapa la gabo. (2)
- 6.2.5 Ke baratani/Selina ke lekgarebe la Tallboy. (2)
- 6.2.6 Thulano ya ka gare: Tallboy o lwa le dikgopolo morago ga go lemoga gore Selina o imile gomme o tšea sephetho sa go mo tšhabela.
Selina o lwele le dikgopolo gore ke ka lebaka la eng Tallboy a sa arabe difouno le mangwalo go fihlela ge a ngala a sa hlwe a mo nyaka. (2½)
- 6.2.7 Maitshwaro a mabotse a monna le mosadi. (2)
- 6.2.8 Selina o ile a ratana le monna wa lephodisa yoo le yena a bego a nyetše gomme mosadi wa monna yoo a šupa Selina ka sethunya.
Selina o ile a fetša a se a nyalwa. (2)
(17½)

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 35

KAROLO YA D: THETO**DIRETO TŠA SESOTHO SA LEBOA – Prof DM Kgobe****POTŠIŠO YA 7**

- 7.1 Thetokgwabo,
Moreti o lla ka tšhomišompe ya ditokelo. (2)
- 7.2 - Palo ya ditematheto ke tše tharo.
- Tematheto ye nngwe le ye nngwe e na le methalotheto ye mene.
- Methalotheto ke ye mekopana le ye metelele. (mothalotheo wa 12). (2)
- 7.3 - Batho ga ba sa na maitshwaro ba re ke ditokelo.
- Ditokelo ke tša batho ka go fapana ga bona.
- Batho ba wetše mathateng ka baka la ditokelo. (3)
- 7.4 Gore re kwešiše ditokelo, re se di šomiše bošaedi. (2)
- 7.5 Go gatelela kgopolo ye e tšweletšwago. (2)
- 7.6 Monna le ge e ka ba modiidi o swanetšwe ke tlhompho. (2)
- 7.7 Bomalome. (1)
- 7.8 Moya wa pelaelo. Moreti o belaetšwa ke ditokelo tšeo di šomišwago bošaedi. (2½)
- 7.9 A manyami/pefelo. (1)
- [17½]**

GOBA**POTŠIŠO YA 8**

- 8.1 • Mathata ga a fele.
• Mathata a a re godiša. (2)
- 8.2 8.2.1 Ke sešura. Se tlemaganya le go aroganya dikgopolo tšeo di
tšwelelago methalothetong. (2)
- 8.2.2 Moreti o šomišitše mothofatšo go tšweletša tshwantšhokgopolo
- mathata a filwe dika tša batho mohlala: go dula le go hlwa. (2)
- 8.3 Ke
Ebile (1)
- 8.4 Bophelo ke mathata. (2)
- 8.5 Go kgaogantšha le go tlemaganya mothalotheo ka dikgopolo tše pedi. (1)

- 8.6 Gore batho ba tsebe gore bophelo bo tletše ka mathata a go fapana/Motho a se re ge a na le mathata a nagana gore ke yena a nnoši. (2)
- 8.7 Go hlaba pelong. Go gatelela ka moo mathata a kwešago batho bohloko. (2½)
- 8.8 Balekwa ba tla tšweletša maikutlo a go fapana.
A kgotsofalo/kholofelo – Motho mang le mang o na le mathata ebile a go fetola go ba motho yo mokaone. (3)
[17½]

GOBA**POTŠIŠO YA 9**

- 9.1 - Moreti o na le tshepo go Modimo.
- O makatšwa ke ge nke badimo ga ba boledišane le Modimo ka selo sa gagwe.
- O kgopela badimo gore ba botše Modimo ka selo sa gagwe ka ge ba le kgauswi le Yena. (3)
- 9.2 • Ditematheto ke tše tlhano.
• Tematheto ye nngwe le ye nngwe e na le methalotheto ye meraro (3).
• Methalotheto e nyakile go lekana ka botelele. (2)
- 9.3 - lwego
- lwego (methalotheto 5 le 6) (2)
- 9.4 Go laetša gore kgopolo ya mothalotheo wa mathomo e fetela go wa go latela/E senya metara (polelo ya moreti). (2)
- 9.5 Moreti o šomišitše 'mafotwana' go emela bana. (2)
- 9.6 Wa manyami, moreti o felelwa ke bana gomme o nyamišwa ke gore badimo ga ba mo lwele kgahlanong le baloi. (3½)
- 9.7 Motho yo mongwe le yo mongwe ge a na le mathata o na le mo a lilelago gona.
- Moreti o kgopela badimo go mmolelela le badimo ka mathata a gagwe.
- Mafelelong o kgopela thwii go Modimo ka boyena. (3)
[17½]

GOBA

POTŠIŠO YA 10

- 10.1 Moya o mokgethwa/Modimo/Kriste. O re Modimo o mo šireleditše gare ga manaba le baloi. (2)
- 10.2 Maribiši le maribishane a bošego (kelelathalo)
Hleng moloi o be a raloka ka nna?
Go laetša gore kgopolo ya mothalotheo wa mathomo e fetela go wa go latela/E senya metara (polelo ya moreti). (2)
- 10.3
 - Moreti o tshwenywa ke baloi.
 - Thoma go rapela Modimo.
 - Baloi bale ba bego ba mo tshwenya ba a tšhaba gomme o thoma go tshepa Modimo letšatši le letšatši. (3)
- 10.4 - O tumotše wa pelolebje, o gohlomeditše pelomoya.
Sešura se tlemaganya/kgaoganya/lekanyetša dikarolometara (2)
- 10.5 E gatelela kgopolo ye e tšweletšwago, gore ge a be a tshwenyega Modimo o be a le gona empa yena a sa mo tsebe. (2)
- 10.6 Wa pelaelo. O belaetšwa ke gore ke kgale a tshwenyega eupša a sa tsebe Modimo, le gore nkabe Modimo a mo thušitše kgale. (3½)
- 10.7 Ge o na le mathata o tšhabele go Modimo o tla go direla/fenyetša/lwela. Maatla a Modimo a feta a baloyi. Re eletšwa gape go tšhaba ditiro tša Sathane. (3)

[17½]

PALOMOKA YA KAROLO YA D: 35
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 70

RUBRIKI YA GO SWAYA DIPOTŠIŠO TŠE TELELE**Hlokomela phapano meputsong ye e abelwago diteng, tlhamego le polelo**

DIKHOUTO LE KABO YA MEPUTSO.		Diteng [25] Tlhathollo ya sererwa. Botebo bja ngangišano, phahlelo le kwešišo ya mošomo wo o lebeletšwego.	Kabo ya meputso	Sebopego le polelo (10) Sebopego, kelelo ya dikgopolo le tlhagišo. Polelo, segalo le setaele tše di dirišitšwego taodišong.
Khouto 7 80–100%	Bokgoni bjo bobotse go fetiša. 20–25 meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Tlhathollo ye e tebilego ya sererwa, dintlha ka moka tša sererwa di šomišitšwe ka botlalo. - Karabo e botse go fetiša (90+: karabo ye botse go fetiša). - Dikahlaahlo tša go fapana di hlatselwa go tšwa sengwalong. - Kwešišo ye botse go fetiša ya mohutangwalo le sengwalo 	Bokgoni bjo bobotse go fetiša 8–10 meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Sebopego sa go logagana. - Matseno le thumo tše di nepagetšego. - Dikahlaahlo tše di hlamegilego tša go godišwa ka tsela ye e hlakilego. - Polelo, segalo le setaele tše di kwagalago tša go kgahliša gape tše di nepagetšego.
Khouto 6 70–79%	Bokgoni bjo bobotse kudukudu. 17½–19½ meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Tlhathollo ya sererwa ke ya bokgoni bjo bobotse kudukudu. Dintlha ka moka tša sererwa di šomišitšwe ka tshwanelo. - Karabo e na le dintlha ka moka. - Dikahlaahlo tša go kwagala di filwe, di thekgwa gabotse go tšwa sengwalong. - Kwešišo e botse kudu ya mohutangwalo le sengwalo. 	Bokgoni bjo bobotse kudukudu 7–7½ meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Taodišo ya go hlamega gabotse. - Matseno le thumo tše di lokilego. - Dikahlaahlo le tsela ya go ahlaahla ye go lego bonolo go e latela. - Polelo, segalo le setaele tše di nepagetšego tša go swanela morero. - Tlhagišo ye maleba.
Khouto 5 60–69%	Bokgoni bjo bobotse kudu. 15–17 meputso	<ul style="list-style-type: none"> - O laetša kwešišo ebile o hlatholotše sererwa gabotse kudu. - Karabo e na le dintlha tša go lekanela. - Dikahlaahlo tša go kwagala di filwe, fela ga se tša fahlelelwa ka moka ka mo go swanetšego. - Go na le bohlatse bja kwešišo ya mohutangwalo le sengwalo. 	Bokgoni bjo bobotse kudu 6–6½ meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Sebopego sa go hlaka le kelelo ye botse. - Matseno, thumo le tše dingwe tša ditemana di beakantšwe ka go logagana. - Kelelo ya dikahlaahlo e ka latelega. - Ka bontši polelo, segalo le setaele ke tše di nepagetšego.

DIKHOUTO LE KABO YA MEPUTSO.		Diteng [25] Tlhathollo ya sererwa. Botebo bja ngangišano, phahlelo le kwešišo ya mošomo wo o lebeletšwego.	Kabo ya meputso	Sebopego le polelo (10) Sebopego, kelelo ya dikgopolo le tlhagišo. Polelo, segalo le setaele tše di dirišitšwego taodišong.
Khouto 4 50–59%	Bokgoni bja go kgotsofatša. 12½–14½ meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Tlhathollo ya sererwa ke ya magareng fela dintlha ga se tša šomišwa ka moka ka botlalo. - Dintlha tše dingwe tše dibotse di thekga sererwa. - Dikahlaahlo tše dingwe di a hlatselwa le ge bohlatse bo sa kgotsofatše. - Kwešišo ya motheo ya mohutangwalo le sengwalo. 	Bokgoni bja go kgotsofatša 5–5½ meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Ponagalo ye nyenyane ya sebopego. - Taodišo e hloka sebopego sa maleba sa go elela dikgopolo le go logagana. - Diphošwana tše mmalwa tša polelo, ka bontši segalo le setaele ke tša maleba. Tlhamo ya ditemana e nepagetše.
Khouto 3 40–49%	Bokgoni bja go lekanela. 10–12 meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Ke tša mehleng kudu, teko ya go se kgotsofatše ya go leka go araba dipotšišo. - Botebo bjo bonnyane bja kwešišo phetolong ya sererwa. - Dikahlaahlo ga di kgotsofatše ebile di fahlelwa gannyane go tšwa sengwalong. - Baithuti ga se ba kwešiša mohutangwalo le sengwalo ka botlalo. 	Bokgoni bja go lekanela 4–4½ meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Sebopego se laetša boipeakanyetšo bja go fošagala. - Dikahlaahlo tša go se kwešišege. - Ponagalo ya diphošo mo polelong. Segalo le setaele ga se tša nepagala go ya le morero wa go ngwalela dithuto. - Tlhamo ya ditemana e fošagetše.
Khouto 2 30–39%	Bokgoni bja go išega. 7½–9½ meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Kwešišo ya go fokola ya sererwa. - Dikarabo di a ipušeletša, nako ye nngwe di tšwele tseleng. - Dikahlaahlo ga se tša go tsenelela, tlhathollo e fošagetše/Dikahlaahlo ga di thekgwe go tšwa sengwalong. - Kwešišo ya go fokola ya mohutangwalo le sengwalo. 	Bokgoni bja go išega. meputso 3–3½	<ul style="list-style-type: none"> - Tšweletšo ya bošaedi le tlhokego ya peakanyo ya sebopego e palediša kelelo ya dikahlaahlo. - Diphošo tša polelo le setaele se se fošagetšego di šira mošomo wo go ba wo o sa atlegago. Segalo le setaele ga se tša lebana le morero wa dingwalwa tša thuto. - Tlhamo ya ditemana e fošagetše.
Khouto 1 0–29%	Bokgoni bja go hlaelela. 0–7 meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Go gongwe dikarabo di nyalelana le sererwa fela go boima go latela dikahlaahlo goba di tšwele tseleng ka bontši. - Teko ya go fokola ya go araba dipotšišo. Dintlha tše nnyane tša maleba ga se tša fahlelwa go tšwa go sengwalo. - Kwešišo ya go fokola ya mohutangwalo le sengwalo. 	Bokgoni bja go hlaelela 0–2½ meputso	<ul style="list-style-type: none"> - Go boima go lemoga hlogo ye go rerwago ka yona. - Ga go taetšo ya sebopego ye e beakantšwego goba sa go kwešišega. - Polelo e fošagetše, setaele le segalo ga se tša maleba. - Ga go ditemana tše di logaganego.